

Radomír Jonczy

O manželstve a deťoch

O manželstve a deťoch

Koronavírus v minulom roku neblaho poznamenal životy nás všetkých. Ochorelo a zomrelo mnoho ľudí, ekonomika sa ocitla v kríze, svet kultúry a športu bol ochromený. Zo všetkého najhoršie sa však javí to, že epidémia popretŕhala sociálne väzby a ponorková choroba v karanténe nemalou mierou prispela k rozvodovosti v našej spoločnosti.

Je preto dobre, že opäť prichádza celosvetový Modlitebný týždeň kresťanského domova Cirkvi adventistov siedmeho dňa a s ním aj príležitosť na sústreďenie sa a zamyslenie nad našimi vzťahmi. Prípravný tím Modlitebného týždňa prišiel tento rok s podnetnou tematikou o manželstve a deťoch. Mali by sme sa spoločne zamýšľať nad tým, aký vplyv majú na naše partnerské vzťahy v priebehu svojich životných etáp naše deti; k čomu nás deti vlastne potrebujú, čím nás spájajú, čím rozdeľujú, čím nás obohatili naši rodičia a čím nám naopak život skomplikovali...

V predchádzajúcich rokoch som pri príprave podkladov k Modlitebnému týždňu kresťanského domova často hľadal inšpiráciu u súčasných osvedčených psychológov. Obávam sa však, že sú tento rok, tvárou v tvár covidovej epidémii, v problematike medziľudských vzťahov často bezmocní už aj oni samotní. A tak som pomohol hľadať v Biblii. Biblickí autori sa totiž danou problematikou už kedysi dávno vážne zaoberali. Do vedy zvanej psychológia síce hlboký vhľad nemali, poznali sa však osobne so Stvoriteľom. S ním prežívali svoje životy a nechávali sa formovať jeho mocou. Mnohým veciam možno nerozumeli, ale vďaka Stvoriteľovmu vplyvu vedeli žiť. V Biblii nám o tom zanechali svoje svedectvo. Ak čítame ich príbehy, vystavujeme sa tak Božiemu vplyvu. Zaznamenaného slova sa ujme jeho Duch a začínajú sa diať zázraky... Poďme teraz spoločne toto dobrodružstvo viery vyskúšať.

Radomír Jonczy
*koordinátor oddelenia adventistickej služby rodinám
Česko-Slovenskej únie CASD*

Mojžišovi rodičia verili _____

Vo viere ukrývali rodičia Mojžiša tri mesiace po jeho narodení, lebo videli, že dieťa je krásne, a nebáli sa kráľovho rozkazu. Keď Mojžiš dospel, vo viere odoprel volať sa synom faraónovej dcéry. Radšej si zvolil trpieť s Božím ľudom, než mať dočasné potešenie z hriechu, a Kristovu potupu pokladal za väčšie bohatstvo ako poklady Egypta. Mal totiž na zreteli budúcu odmenu. Vo viere opustil Egypt a nezľakol sa kráľovho hnevu, ale vydržal, akoby videl Neviditeľného.

(Heb 11, 23–27)

Egyptský faraón kedysi dávno svojim vojakom prikázal, aby každého chlapčeka, ktorý sa narodí židovským rodičom, hodili do Nílu. (2Moj 1,22) Bál sa totiž, aby sa národ židovských otrokov žijúcich na jeho území nerozrástol tak, že by mohol ohrozovať jeho ríšu.

Medzi Židmi sa však našla mamička, ktorá vojakom svoje dieťa odmietla vydať a tri mesiace ho pred nimi ukrývala. Z 2. Mojžišovej knihy sa dozvedáme, že ju k tomuto rozhodnutiu viedla skutočnosť, že malý Mojžiš bol pôvabný. (2Moj 2,2) Toto odôvodnenie je trochu zvláštne. No povedzte, ktorá mama nepovažuje svoje deti za najkrajšie na svete? To isté si vtedy v Egypte o svojich deťoch mysleli všetky židovské mamičky. Hroznému faraónovmu príkazu sa však vzoprela len jedna. Čo ju k tomu teda viedlo?

Deti zachraňuje viera ich rodičov

Jedenásta kapitola Listu Hebrejom ponúka zrozumiteľnejšie vysvetlenie: „*Vo viere ukrývali rodičia Mojžiša tri mesiace po jeho narodení, lebo videli, že dieťa je krásne, a nebáli sa kráľovho rozkazu.*“ Postrehli ste? Malého Mojžiša zachránila viera jeho rodičov. Uverili tomu, že ich v tom Pán nenechá a podporí ich v úsilí zachrániť syna.

Často sa ma, ako vedúceho oddelenia adventistickej služby rodinám v Česko-Slovenskej únii, rodičia pýtajú na to, akým spôsobom môžu prispieť k tomu, aby ich deti mohli byť spasené. Spása našich detí nás rodičov často páli viac, než spása nás samotných. Ak nám záleží na tom, aby sa raz stali veriacimi, musíme v prvom rade veriť my sami. Nič účinnejšie zatiaľ ešte nikto nevymyslel.

V 2. Mojžišovej knihe ďalej čítame, že Jochebed, Mojžišova matka, svojho novonarodeného syna „*ukrývala po tri mesiace, ale dlhšie už ho ukrývať nemohla*“. Vy, ktorí máte doma novorodenca, určite pochopíte, prečo to už dlhšie nešlo. Deti v tomto veku veľa kričia. Plačú, keď sú hladné či unavené, aj keď im je zima, teplo, alebo majú plnú plienku...

Niektoré deti vyvádzajú viac, iné menej, kričia však všetky. Kričal aj malý Mojžiš, a preto hrozilo nebezpečenstvo, že by ho faraónova popravčia čata mohla objaviť a zabiť. A tak pre neho mamička Jochebed pripravila košík.

„Vymazala ho asfaltom a smolou, položila doň dieťa a vložila ho do trstia na brehu Nílu.“

Dost' pochybujem o tom, že by si Jochebed mohla myslieť, že podobné plavidlo môže jej syna pred smrtiacim vodným živlom zachrániť. Jej počin bol skôr vyznavačský.

Níl bol pre Egypt zdrojom života, preto ho miestni obyvatelia vnímali ako božstvo. Židovskí chlapci mohli byť síce zo sveta odprevádzaní aj inak, ale faraón poňal ich smrť ako obeť bohu Nílu. Jochebed však vyrobila košík s vierou v Pánovu moc, vložila doň svojho syna a Nílu tak jednoducho potravu pred nosom vyfúkla. Demonštrovala tým svoju vieru v to, že Pán je mocnejší než Níl.

Viera rodičov prispieva k záchrane ich detí.

Deti zachraňuje múdrosť ich rodičov

Mojžiša však nezachránila len viera jeho matky, ale aj jej múdrosť a prezieravosť. Plavidlo sa stalo súčasťou matkinho dômyselného plánu: *„Vtedy sa faraónova dcéra prišla kúpať do Nílu; jej služobnice sa zatiaľ prechádzali po brehu. Keď v trstí zazrela košík, poslala svoju slúžku, aby ho priniesla, a keď ho otvorila, uvidela dieťa. Bol to chlapec a plakal. Zľutovala sa nad ním a povedala: Toto je chlapec z hebrejských detí!“*

Niekedy máme tendenciu myslieť si, že sa egyptská princezná hneď ráno chodila k rieke kúpať – ona sa tam však chodila rituálne umývať. Išlo o akúsi jej rannú pobožnosť. Bola neplodná, a preto boha plodnosti pravidelne prosila, aby ju jej neplodnosti zbavil.

A práve tu sa prejavila múdrosť a prezieravosť Mojžišovej matky. Nielenže vytušila, že princeznej bude bábätka ľúto, ale tiež správne odhadla, že bude dieťa v košíku vnímať ako vypočutie svojich modlitieb a dar bohov. Mojžiš bol v tom čase už určite obrezaný, preto faraónova dcéra musela už pri letmom pohľade do plienok pochopiť, že ide o malého Žida. Dary bohov sa však neodmietajú.

Stojí za úvahu, že obyčajná hebrejská rodička dokázala prekabátiť najmocnejšieho muža vtedajšieho sveta. Chcel vyhubiť izraelských chlapcov, a pritom nakoniec jedného z nich musel prijať za syna.

Múdrost rodičov prispieva k záchrane ich detí.

Deti zachraňuje výchova ich rodičov

Projekt Mojžišovej záchrany však týmto ešte nebol dovŕšený. Mojžišova matka poverila svoju staršiu dcéru Miriam, aby košík z diaľky pozorovala a v pravej chvíli princeznej ponúkla ženu, ktorá toto bábätko oddojčí. Akoby už vtedy Jochebed vedela, že pre zdravý vývoj dieťaťa sú najdôležitejšie prvé tri roky jeho života. A plán opäť vyšiel. V 2. Mojžišovej knihe ďalej čítame: *„Dievča šlo a zavolalo matku dieťaťa. Faraónova dcéra jej povedala: Vezmi toto dieťa a dojči mi ho a ja ťa odmením. Žena vzala dieťa a dojčila ho. Keď chlapec odrástol, priviedla ho k faraónovej dcére. Tá si ho osvojila...“*

Jochebed si očividne bola vedomá toho, že má dieťa prepožičané len na krátko, preto sa ten čas snažila maximálne využiť. Mojžiša nielenže dojčila, ale aj vychovala, ako najlepšie vedela. Z príbehu jasne vyplýva, že sa jej podarilo do mysle i do srdca svojho syna vštepiť identitu židovskej viery. Potom prišiel deň, keď ho musela opäť vnoriť do veľtoku egyptskej kultúry a jej ostalo modliť sa a dúfať, že jej snaha prinesie ovocie.

Nie vždy si niečo podobné uvedomujeme, ale aj nám sú naše deti len prepožičané. Oproti Jochebed však máme výhodu v tom, že s nimi môžeme prejsť všetkými etapami ich vývoja. Nakoniec však nastane, alebo už nastal, deň, keď ich budeme musieť vydať napospas svetským škôlkam, školám, krúžkom, záujmovým organizáciám...

Vďaka Bohu za kresťanské školstvo, vplyv Egypta tak nemusí byť až taký škodlivý. Štefan vo svojej poslednej kázni o Mojžišovi povedal: *„Bol vychovaný vo všetkej egyptskej múdrosti a bol tak zdatný v slovách i činoch.“* (Sk 7,22) Všetko nasvedčuje tomu, že egyptské vzdelanie Mojžišovi otvorilo široké obzory, čo sa mu neskôr ako vodcovi izraelského národa mohlo celkom hodiť. Vďaka výchove v predškolskom veku si však identitu Izraelitov zachoval. Vedel, kam patrí, a zostal verný odkazu viery svojich predkov.

Bohabojná výchova detí v prvých rokoch ich života prispieva k ich spásu.

Amram a Jochebed uspeli

Zmienka o Mojžišovi v Liste Hebrejom končí konštatovaním: „Mojžiš veril, a preto, keď dospel, odoprel volať sa synom faraónovej dcéry. Radšej chcel znášať príkoria s Božím ľudom, než na čas žiť príjemne v hriechu.“

Amram s Jochebed sa tohto okamihu pravdepodobne nedožili. V texte už o nich ďalej nie je ani zmienka. Svoju úlohu však splnili. Nechajme sa nimi inšpirovať. Kto vie, možno potom budeme schopní prispieť svojím dielom k tomu, aby z našich detí vyrástli spasení bohabojní ľudia, ktorí budú ochotní a schopní, rovnako ako Mojžiš, privádzať k spásu aj svoje okolie. Amen.

Dieťa ako zázrak

Hospodin povedal Abrámovi: „Odíď zo svojej krajiny, od svojho príbuzenstva a z domu svojho otca do krajiny, ktorú ti ukážem. Urobím z teba veľký národ, požehnám ťa, zveľobím tvoje meno. Buď požehnaním!“ (1Moj 12,1.2)

Sľuby pre Abráma

Postrehli ste? To prvé, čo Abrám počul z Božích úst, bolo zaslúbenie o tom, že keď ho bude nasledovať, urobí z neho veľký národ. (1Moj 12,1.2) Abrám sa na cestu nasledovania vydal ihneď, ale stále zostával bezdetný. Pán síce svoj sľub pri rôznych príležitostiach vždy znovu opakoval, nič sa však nedialo. Boží služobník Abrám mal mnoho stád, služobníkov, striebra a zlata, chýbal len zaslúbený dedič.

A tak niet divu, že muž viery začal pochybovať. Dlhé roky mlčky plnil to, čo od neho Boh chcel, ale po rozchode s Lótom, ktorý sa ako synovec mohol stať jeho dedičom, už nevydržal a ozval sa:

„Pán, Hospodin, čože mi dáš?! Veď odchádzam bezdetný a dedičom môjho domu bude damaský Eliezer... Veď si mi nedal potomka a môj sluha narodený v mojom dome má byť mojím dedičom?“ (1Moj 15,2.3)

Izmael – dieťa netrpezlivosti

Hospodin síce svoj sľub znova zopakoval, ale ani potom sa nič nezmenilo. Abrám znova mlčal a trpezlivo čakal, ale jeho žena vzala veci do svojich rúk. V súlade s dobovými zvyklosťami manželovi ponúkla, že by sa o dieťa mohol pokúsiť s jej slúžkou. Syn slúžky bol totiž úplne legitímne považovaný za syna jej panej.

A tak sa Abrám vyspal so Sárinou slúžkou Hagar. Tá otehotnela a Abrámovi sa mohlo zdať, ako dobre všetko vyriešili. Lenže nezhody medzi jeho ženami už počas Hagarinho tehotenstva Abrámovi radosť prekazili. Navyše Hospodin s ním prestal hovoriť a ďalších trinásť rokov mlčal.

Keď po dlhej odmlke prehovoril, trval na svojom: „V poriadku, Abrám. Chcel si syna a pomohol si si k nemu vlastnými silami. Máš ho mať. *Požehnám ho, urobím*

ho plodným a preveľmi ho rozmnožím. Narodí sa z neho dvanásť kniežat a urobím z neho veľký národ. Ale mnou zaslúbený syn to určite nie je... Svoju zmluvu však uzavriem s Izákom, ktorého ti o takomto čase na budúci rok porodí Sára.” (1Moj 17,20.21)

Izák – zázračné dieťa

Viete, koľko mala Sára v tom čase rokov? Deväťdesiat. A Abrahám? Deväťdesiatdeväť. Niet divu, že sa v tej chvíli muž viery neubránil ironickému úsmevu. (1Moj 17,17) A napriek tomu, čuduj sa svete – stal sa zázrak! Do roka a do dňa sa Säre narodil syn Izák, čo znamená „smejko“. Matka totiž jeho narodenie okomentovala slovami: „Boh mi dal dôvod zasmiať sa. Kto sa to dopočuje, zasmej sa. Kto by bol povedal Abrahámovi, že Sára bude ešte pridávať synov? A predsa som mu porodila syna v jeho starobe.” (1Moj 21,6.7)

Dieťa nie je samozrejmosťou

Človek by si mohol povedať: „Konečne happy end.“ Lenže onedlho prišla ďalšia rana: „Vezmi svojho jediného syna Izáka, ktorého miluješ, odíď do kraja Mórija a obeť ho tam ako spaľovanú obeť na vrchu, o ktorom ti poviem.” (1Moj 22,2) Pri čítaní týchto slov sa vždy znovu pýtame: „Pane Bože, prečo? Prečo musel Abrahám tak dlho čakať, a keď sa už dočkal ...“

Židovská a kresťanská tradícia prichádza s množstvom možných riešení daného problému. Mňa však pred časom oslovilo vysvetlenie nedávno zosnulého britského rabína Jonathana Sacksa: „Najviac si ceníme to, načo čakáme, a najviac si vážime to, čo sme skoro stratili. Viete, prečo na úsvite židovskej histórie skúšal Boh Abraháma a Sáru dlhým čakaním, nenaplnenou nádejou a výzvou k obetovaniu syna? Aby ich potomkovia nikdy nebrali svoje deti ako samozrejmosť, ale ako zázrak.“

Judaizmus si váži svoje deti

Príbeh o Abrahámovej túžbe po potomkoch nie je v Starej zmluve ojedinelý. Spomeňte si na Samuelovu matku Annu, Jozefovu mamičku Ráchel a ďalšie ženy, ktorých Iano Pán zavrel, aby potom o to viac vyniklo, že ich deti sú skutočným zázrakom a darom.

Vo svojej téze rabín Sacks dodáva: „Po celý čas svojej histórie si Židia vážili svoje deti. Vybudovali na nich svoj hodnotový systém. Našimi pevnosťami boli školy, našou vášňou výchova a našimi hrdinami učitelia. Sederová (veľkonočná) večera sa začína detskou otázkou a na prvý deň nového roka nečítame z Tóry o stvorení sveta, ale o narodení Izáka a Samuela. Judaizmus je zameraný na deti.“

Kresťanstvo vníma deti ako dar

Na túto starozmluvnú tradíciu nadviazala aj Nová zmluva. Kresťanstvo vníma deti ako zázračný dar. Aj Alžbeta bola neplodná. S manželom Zachariášom už boli obaja v pokročilom veku, keď sa im narodil Ježišov predchodca Ján Krstiteľ. Aj Ježišovo narodenie bolo veľkým zázrakom. Mamička Mária otehotnela bez toho, aby pri tom bol nejaký muž.

Túžime po zázrakoch, rozprávame sa o nich, vyhľadávame ich a ako kresťania sa niekedy sťažujeme, že sa už takmer vôbec nedejú. Pritom sa podľa štatistík na svete každú minútu narodí dvestopäťdesiatpäť detí.

Vnuci sú pokračovaním zázraku života

Pred mesiacom mi zomrela mama. Volala sa Adelka. Na svojom živote už nič nemilovala. Mala osemdesiatdeväť rokov. Napriek tomu z tohto sveta odchádzala nerada. Chcela sa totiž dožiť narodenia tretieho pravnúčaťa a s ním osláviť svoje deväťdesiate narodeniny. Covid jej plán prekazil.

Krátko po jej smrti sme s manželkou do izbičky, v ktorej s nami mamička v našom byte niekoľko rokov bývala, sťahovali postielku pre malú Adelku a uvedomili sme si, že sa stávame svedkami zázraku. Jedna Adelka odišla, druhá prichádza. Zázrak života pokračuje.

Umelé potraty sú hrozbou budúcnosti

Žijeme vo svete, ktorý si narodený život prestáva vážiť. Ročne je na Slovensku pred narodením usmrtených viac ako 7000 detí (poznámka redaktora); v Česku je to viac ako 20 000 detí. Umelé prerušenie tehotenstva však obyčajne nebýva

len pokusom o záchranu života matky či riešením vážneho zdravotného problému nenarodeného dieťaťa.

Naša spoločnosť sa touto problematikou nejako zvlášť nezaoberá. Akoby sme zabudli, že potrat má ďalekosiahle negatívne dôsledky nielen na životy jednotlivcov, teda otcov a matiek samotných, ale aj na život celej našej spoločnosti. Uvedomujeme si vôbec, že zámienkou pre prijímanie migrantov sa stala okrem iného demografická devastácia európskych národov?

Nezabúdajme, že nás Božie slovo nabáda k vďačnosti za dar života a povoláva nás k jeho ochrane a rozvíjaniu. Boh žehnaj nám, našim deťom, vnúčatám a pravnukom. Amen.

Učiť sa, učiť sa, učiť sa _____

Počuj, Izrael, Hospodin je náš Boh, Hospodin jediný! Milovať budeš Hospodina svojho Boha, celým svojím srdcom a celou svojou dušou a celou svojou silou. A tieto slová, ktoré ti dnes prikazujem, budeš mať v srdci. Budeš ich vštepovať svojim synom a budeš hovoriť o nich, keď budeš sedieť doma alebo pôjdeš cestou, keď budeš ležať alebo stáť.
(5Moj 6,4–7)

Biblický dôraz na vzdelávanie

Priamymi i nepriamymi výzvami k sebvzdelávaniu a vzdelávaniu druhých, predovšetkým vlastných detí, sa židovská Stará zmluva doslova hemží. To vďaka nim Židia pochopili, aké je učenie dôležité. Stará rabínska zásada hovorí: „Ak máš poznanie, máš všetko.“

Osvietený Žid vie, že môže prísť o všetok svoj pozemský majetok, ale ak má poznanie, nikto mu ho len tak nevezme. Židovský esejista Achad-ha-Am začiatkom dvadsiateho storočia napísal: „Učiť sa, učiť sa, učiť sa! Také je tajomstvo prežitia Židov.“

Kresťanstvo na tento židovský dôraz nadviazalo. Ježiš bol známym cestujúcim učiteľom. Evanjeliá ho štyridsaťjedenkrát označujú titulom „didaskalos“ a šesťnásťkrát titulom „rabi“. Pred odchodom z tejto krajiny vyzval ako učiteľ svojich žiakov k tomu, aby išli do celého sveta a učili tých, ktorých budú stretávať.

Hebrejské poňatie učenia

Hebrejčina používa pre učenie niekoľko termínov. Každý z nich poukazuje na to, o čo v židovských, prípadne kresťanských kruhoch pri učení vlastne išlo.

1) učiť = LAMAD — zvykať si, cvičiť sa, trénovať

Najfrekvencovanejším termínom pre učenie je v hebrejčine sloveso „lamad“. V do-slovnom preklade do slovenčiny znamená „zvyknúť si na, cvičiť sa, trénovať“, jednoducho makat’.

Stojí za úvahu, že prvým písmenom slovesa „lamade“ je písmeno „lamed“. V hebrejčine má tvar bodca, teda nástroja na poháňanie dobytká. Hebrejský termín pre bodca, je „malmad“, teda „vec, ktorá učí“. Židia považovali učenie za tvrdú drinu. Jeden talmudský učenec svojim žiakom povedal: „Slová Tóry pevne uchopí len ten, kto sa kvôli nim štúdiom zabije. Len ten, kto pochopil, že vzdelávanie je o čase, trpezlivosti a ochote sa namáhať, sa môže pri svojom vzdelávaní dopracovať k nejakým výsledkom.“

2. učiť = ŠANAN — ostriť, brúsiť, prebodávať, vštepovať

Ďalším z dôležitých hebrejských slov, ktoré do slovenčiny prekladáme termínom „učiť“, je slovíčko „šanan“. Doslovne „ostriť, brúsiť, prebodávať, vštepovať“.

Pri vzdelávaní hralo v hebrejskom poňatí dôležitú úlohu memorovanie (učenie sa naspamäť). Vyučujúci musel svojmu žiakovi vyučovanú látku do mysle pevne vtlačiť, vyryť, vyfrézovať tak, aby tam už zostala navždy.

Súčasní pedagógovia bývajú z memorovania trochu rozpačití, kladú v prvom rade dôraz na to, aby žiaci učivo pochopili. Len ťažko sa však človeku premýšľa o tom, čo si nezapamätal. Naopak k tomu, čo mu raz utkvelo v hlave, sa musí vracať, aj keby nechcel. Preto Mojžišov zákon zdôrazňuje: „*Budeš tie slová „šanan“ (vštepovať) svojim synom.*“ (5Moj 6,6.7)

3. učiť = BÍN — rozlišovať, odlišovať

Všetkých, ktorí by pre dôraz na memorovanie chceli hebrejských mudrcov osočovať z vymývania mozgov, by som rád upozornil na to, že ďalším dôležitým hebrejským pojmom pre učenie je sloveso „bín“, ktoré v preklade do slovenčiny znamená „rozlišovať, odlišovať“.

Hebrejský učiteľ jednoducho viedol svojich žiakov k tomu, aby s informáciami získanými memorovaním dokázali pracovať, triediť ich, kriticky prehodnocovať a chápať.

Sloveso „bín“ nájdeme napríklad v knihe proroka Daniela. Pán Boh tu anjelovi Gabrielovi kladie na srdce: „*Gabriel, „Bín“ (vysvetli) Danielovi to videnie.*“ (Dan 8,16)

4. učiť = JARA — hodiť, vrhnúť, streliť

Na ďalší dôležitý aspekt výučby v hebrejskom poňatí poukazuje hebrejské slovo pre učenie „jara“. V preklade do slovenčiny znamená „hodiť, vrhnúť, streliť“. Často sa používa v súvislosti s vystrelením šípu.

Podľa tohto konceptu musí učiteľ svojho žiaka nasmerovať k správne mu cieľu (terču). Vydať sa k nemu však musí žiak sám. Hebrejská pedagogika nepovažuje

za správne, aby žiaka k cieľu poznania vliekol učiteľ za ručičku. Proste s ním musí konať tak, ako Hospodin s nami ľuďmi, rešpektovať jeho slobodnú vôľu.

Sloveso „jara“ v hebrejskom texte nájdeme napríklad v Žalme 32,8: *„Dám ti prezieravosť, jara (ukážem ti) cestu ktorou pôjdeš, budem ti radiť, spočinie na tebe moje oko.“*

5. učiť = CHANAH — začať, iniciovať, zahájiť

Ďalšie hebrejské sloveso pre učenie je „chanah“, doslova „začať, iniciovať, zasvätiť“. V Starej zmluve sa toto sloveso bežne používa na označenie zasväcovacích rituálov.

Iniciačné rituály mávajú veľký motivačný účinok. Zasahujú nielen myseľ, ale aj srdce človeka. Dá sa predpokladať, že rozhovor dvanásťročného Ježiša s učeními teológmi v chráme nebol náhodný. S najväčšou pravdepodobnosťou tam ako dvanásťročný skladal tradičnú židovskú skúšku dospelosti zvanú „Bar micva“.

Zasväcovacie rituály (požehnanie bábätko, sľub Pathfinder ...) by v našom cirkevnom prostredí nemali byť podceňované. O krstoch a svadobných obradoch ani nehovoriac.

Sloveso „chanah“ nájdeme napríklad v známom texte Príslovia 22,6: *„Chanah (zasväť) už chlapca do jeho cesty, neodchýli sa od nej, ani keď zostarne.“*

6. učiť = JADA — poznávať

Dôležitým hebrejským termínom pre učenie je sloveso „jada“. V preklade do slovenčiny znamená „poznávať“. Nejde však len o poznávanie intelektuálne, ale o bytostné splynutie, zjednotenie s tým, čo spoznávame. *„Jada (spoznal) človek svoju ženu a ona počala a porodila Kaina.“* (1Moj 4,1) Slovo učiteľa by sa v rámci výučby malo stávať telom. (Ján 1,14)

V biblických dobách bol hlavným nástrojom v učebnom procese otec. Pre svoje deti mal byť stelesnením slov Tóry. Niekedy nás hnevá, že naše deti trávajú veľa času na mobiloch a počítačoch. Nemali by sme však zabúdať na to, že najviac času strávia pozorovaním nás samotných. Dost' zaväzujúce, nemyslíte?

Hľadám svojich bratov _____

Izrael povedal Jozefovi: „Ako vieš, tvoji bratia pasú pri Síchemu. Pod', pošlem ťa za nimi.“ On odpovedal: „Tu som.“ Izrael mu povedal: „Chod' a pozri, či sú bratia a stáda v poriadku, a dones mi správu.“ Poslal ho teda z Hebronskeho údolia a on prišiel do Síchemu. Tam ho našiel nejaký muž, ako blúdi po poli, a spýtal sa ho: „Čo hľadáš?“ Odpovedal: „Hľadám svojich bratov; povedz mi, kde pasú.“ (1Moj 37,13–16)

Človek túži po vzťahoch

„Hľadám svojich bratov,“ hovorí v našom príbehu Jozef náhodnému okoloidúcemu. Otec ho totiž poslal, aby ich skontroloval pri práci.

Hľadanie a nachádzanie bratov a sestier, priateľov a kamarátov je pre nás veľmi dôležité. Už kedysi dávno v raji Boh vyhlásil, že nie je dobré, aby bol človek sám, a nemyslel tým len, že muž potrebuje ženu. Deti už od malička túžia po tom, aby sa s nimi niekto kamarátil. Je fajn mať okolo seba ľudí, na ktorých sa človek môže spoľahnúť, ktorí ho dokážu vypočuť, podporiť a zastať sa ho. Ak takýchto ľudí nenachádzame, zostáva v nás kus prázdnoty. Túžba po vzťahoch a spoločenstve je totiž túžbou, ktorú do nás už kedysi dávno pri stvorení vložil sám Stvoriteľ.

Závisť a žiarlivosť ničia vzťahy

Bratstvo nebýva bez ťažkostí. Niektorí z nás totiž, žiaľ, nehľadajú svojich bratov kvôli spoločenstvu. Sledia, donášajú a ohovárajú... Alebo je snád' medzi nami niekto, kto súrodenecké problémy ešte nikdy neriešil? To snád' len jedináčikovia.

Problematika súrodeneckých vzťahov je stará ako ľudstvo samo. Biblia už od prvých stránok upozorňuje na to, že pokrvné bratstvo bratské vzťahy nezaručuje. Hriech závisť a žiarlivosti popudil Kaina k bratovražde, Ézava poštvá proti Jákovovi a Jozefových bratov primá k tomu, aby vlastného brata predali do otroctva.

Otcovia závisť a žiarlivosť podnecujú

Problém závisť a žiarlivosti sa vkradol aj do súrodeneckých vzťahov Jákobových synov. Všetko zapríčinil ich otec Jákob. Počujete dobre, priatelia. Aj my rodičia robievame chyby. Dospelosť sama o sebe nebýva zárukou dokonalosti. Biblia o tom hovorí úplne otvorene a psychológovia potvrdzujú, že väčšina problémov, s ktorými sa v živote stretávame, má svoj pôvod v tom, čo rodičia pri našej výchove nezvládli.

Pán Boh mi daroval skvelého otca. Zomrel síce už pred dvadsiatimi siedmimi rokmi, ale dodnes to neprebolelo. Chýba mi jeho schopnosť počúvať, poradiť, povzbudiť... Bol proste skvelý, ale nie dokonalý. Mal jeden problém. Vždy, keď som niečo vykonal, urazil sa a prestal so mnou hovoriť. Dokázal trucovať niekoľko dní, niekedy aj týždňov. Bolo to natoľko traumatizujúce, že si dodnes so sebou životom vlečiem obavu z toho, aby som niekoho nerozhneval.

Aj rodičia sem-tam potrebujú naše pochopenie, súcť a odpustenie. Jozefov otec na tom nebol inak. Biblia ho vykresľuje ako skvelého, bohabojného muža, otvorene však priznáva, že ani on nebol dokonalý.

Veľkým výchovným zlozvykom býva, že rodičia, najmä tí v pokročilejšom veku, jednému zo svojich detí nadržávajú. A práve takejto slabosti podľahol patriarcha Jákob. Jozef bol synom jeho milovanej a dlho neplodnej Ráchel, preto mu prejavoval väčšiu náklonnosť. Dost' tým Jozefovi ublížil. Spôsobil, že na neho jeho bratia začali žiarliť.

Rúcho podnetom k závisťi a žiarlivosti

Všetko vyvrcholilo vo chvíli, keď nechal Jákob Jozefovi ušit' pestro tkanú tuniku. Už ako chlapec som nechápal, ako mohol chlap chlapovi závidieť tuniku. Jozefova tunika však nebola len takou obyčajnou tunikou. Od bežného rúcha sa líšila tým, že mala dlhé rukávy a siahala až po zem. Pracovať sa v nej dalo len ťažko. Preto si odev tohto druhu mohli dovoliť len kniežatá. Už chápete, prečo Jozefovým bratom táto tunika vadila?

V príbehu síce čítame, že Jozef so svojimi bratmi pásaval ovce, v pôvodnom hebrejskom texte však nájdeme, že bol pastierom pastierov: Nebol len nejakým žalobníčkom, ale otcom povereným dozorcom nad pastiermi. Taká pozícia mu ako sedemnásťročnému adolescentovi určite robila dobre, do úlohy donášača a zaháľčača ho však povýšil sám otec. Svojim neuváženým konaním spôsobil, že Jozefa bratia prestali mať radi.

Hospodin rieši problém závidosti a žiarlivosti

Keď sa potom k panskému šatu pridali Jozefove divné sny, nenávisť bratov dosiahla vrchol. V sne totiž videl jedenásť snopov, ktoré sa svorne klaňali tomu jeho, a jedenásť hviezd, ktoré sa ukláňali jeho hvieзде. Poctu mu neváhala zložiť dokonca ani slnko a mesiac, teda matka a otec.

No povedzte, nenaštvalo by vás, keby za vami mladší súrodenec prišiel s podobnými snami? Jozef v tom však bol opäť nevinne. Možno si poviete, že si niečo podobné mohol nechať pre seba. Lenže v starom Oriente boli sny považované za posolstvo bohov. V Jozefovom prípade tomu nebolo inak. Pán cez ne slávnostne deklaroval, že sa ujíma Jozefovho životného osudu a že Jákobove starecké pochybenie pretvorí na svoj dobrý cieľ a zámer. Jozef sa podľa jeho vôle mal stať vládcom, pred ktorým sa skloní nielen celý svet, ale aj jeho najbližší.

Počujete dobre, otcovia milí. Naše otcovské pochybenie môže Pán pretvárať na svoj dobrý cieľ a zámer. Preto neskôr Jozef svojich bratov opakovane uisťuje: „*Netrápte sa teraz a nevyčítajte si, že ste ma sem predali, lebo ma pred vami vyslal Boh pre zachovanie života.*“

Závisť a žiarlivosť nepoznajú mieru

Cesta k tomuto happy endu však nebola jednoduchá. Keď si už Jozef pri hľadaní svojich bratov myslel, že ich našiel, došlo mu, že našiel svojich vrahov. Musel čeliť ich psychickému aj fyzickému násiliu. Bol vhodný do cisterny, priestrannej nádrže v tvare hrušky, akú ľudia vo vtedajších časoch vyhrabávali v krajine alebo vytesávali do skaly, aby sa do nej v obdobiach dažďov hromadila voda. Cisterna potom v obdobiach sucha slúžila ako zásobáreň vody.

Jedna taká prázdna cisterna bola neďaleko, a tak sa Jákobovi synovia rozhodli, že do nej vhodia svojho brata. Takéto konanie nemá v starovekej literatúre obdobu. Až sem môže dospieť zlo závidosti a žiarlivosti. Aj ľudia pokrve a duchovne blízki sa môžu nenávidieť a ničiť jeden druhého.

Svojho soka Jozefovi bratia hodili do jamy a potom nad ňou ešte v pokoji hodovali. A aby toho nebolo málo, napokon ho predali do otroctva a pohotovo, s ľadovým pokojom, si pre zúfaleho otca vymysleli lživú, ale vierohodne vyznievajúcu historku o tom, že ich brata zožrala divá zver.

Nakoniec všetko dobre skončilo. Nie však vďaka tomu, že by sa Jozefovi bratia kajali, ale vďaka Božej milosti, ktorá pre nich i pre celý vtedajší civilizovaný svet

vo svojej prozreteľnosti vopred pripravila plán záchrany. To vďaka nej Jozef svojich bratov nakoniec našiel, spoznal a prijal. Vďaka nej Jákobova rodina v krajine Góšen znovu obnovila dobré a vlúdne vzťahy.

Ježiš svojou obeťou odstraňuje závisť a žiarlivosť

Žijeme v dobe, keď vzťahy dostávajú na frač. Bratia sa rozchádzajú a potom sa musia znovu hľadať. Deje sa to tak v rodinách pokrvných, národných i v cirkvi.

Všimnite si, že v závere príbehu faraón Jozefa pomenuje slovami „Safenat Paneach“, čo znamená „Záchranca sveta“. Celé stáročia nám táto Jozefova prezývka pripomína, že nás novodobý Safenat Paneach Ježiš Kristus pred dvetisíc rokmi spasil a svojou láskou z Golgoty obnovuje naše vzťahy. Amen.

Láska umožňuje voľbu _____

Aj Lót, ktorý žil s Abrámom, mal ovce, dobytok a stany. Krajina však nestačila na to, aby mohli bývať spolu; majetku mali toľko, že už nemohli zostať pri sebe. Medzi pastiermi Abrámových stád a pastiermi Lótových stád vznikol spor. V tom čase bývali v krajine Kanaánčania a Perizzejci. Preto Abrám povedal Lótovi: „Nech nie je rozbroj medzi nami, medzi mojimi pastiermi a tvojimi pastiermi, veď sme bratia! Či nie je pred tebou celá krajina? Preto ťa prosím, oddel' sa odo mňa! Ak pôjdeš naľavo, ja pôjdem napravo; ak si vyberieš pravú stranu, ja sa poberiem na ľavú.“ Lót sa rozhlíadal a videl, že celé okolie Jordánu až po Coar je zavlažované ako Hospodinova záhrada a ako Egypt. To bolo predtým, ako Hospodin zničil Sodomu a Gomoru. Preto si Lót vybral celé okolie Jordánu a odišiel na východ. Takto sa oddelili jeden od druhého. Abrám býval v krajine Kanaán, Lót sa zdržiaval v mestách Okolia a prenášal svoje stany až po Sodomu. (1Moj 13,5–12)

Vzťahové problémy. Všetci ich veľmi dobre poznáme. Ohnisko sporu sa tu a tam rozhorí aj medzi tými najbližšími. Niekedy to zaiskrí medzi manželmi alebo súrodcami, inokedy zase medzi rodičmi a dospievajúcimi deťmi, tu a tam sa do seba pustia aj dedko s babičkou. Konflikty k životu jednoducho patria. V biblickom texte 1Moj 13,5–12 čítame, že sa ohnisko sporu rozohorelo pred mnohými a mnohými rokmi aj v Abramovej rodine.

Konflikt v Abrámovej rodine

Išlo o konflikt medzi Abrámom a Lótom, teda medzi strýkom a synovcom. Lót bol synom Abrámovho zosnulého brata Hárana. Vzhľadom na to, že Abrám stále ešte nemal syna, mal sa jeho synovec Lót, v súlade s platnými dobovými zvyklosťami, stať jeho právoplatným dedičom. Vzniklo však medzi nimi napätie.

Obaja, Abrám aj Lót, boli veľmi bohatí. *Vlastnili mnoho striebra, zlata a k tomu ešte veľké stáda dobytky.* Pre svoje stáda však nemali dostatok pastvín. Najprv sa o pastvu začali medzi sebou hádať ich pastieri a nakoniec tieto roztržky vyvolali napätie medzi Abrámom a Lótom.

Všimnite si, že sa rozprávač 1. Mojžišovej knihy nezaobrá hľadaním vinnej a nevinnej strany. Len vo všetkej triezvosti konštatuje, že spor vznikol. Problémom

totiž nebýva to, že spory vznikajú, ale že ich nedokážeme v pokoji a s rozvahou riešiť. Abrám sa však ako strýko zachoval veľmi rozumne.

Abrámov spôsob riešenia konfliktu

Lótovi ponúka možnosť voľby

Za Lótom prišiel s nasledujúcou ponukou: „*Oddel sa prosím odo mňa. Ak sa dáš naľavo, ja sa dám napravo, ak sa dáš napravo, ja sa dám naľavo. Jedine tak bude dosť pastvy pre všetkých.*“ Ako patriarcha rodu mal právo vyriešiť konflikt vo svoj prospech. Slovo patriarchu bolo zákonom. Abrám však rešpektoval Lótovu slobodnú vôľu.

Môj učiteľ z teologickej fakulty – starozákonník Jan Heller – v jednom zo svojich kázaní kedysi povedal: „Sloboda voľby je prvým a najzávažnejším aktom lásky. Kto druhému, a predovšetkým svojmu blízkeму, možnosť voľby, teda slobodnú vôľu odopiera, odopiera mu lásku a ukazuje tak, že ho naozaj nemiluje. Sú určite chvíle, keď svojich milých môžeme, alebo dokonca musíme varovať, keď sme v ich záujme dokonca povinní na nich i naliehať. Nikdy by sme však nemali znásilňovať ich vlastnú vôľu, zmocňovať sa ich, ovládať ich a manipulovať nimi. Vlastnenie je opakom lásky. Láska sa vydáva, slúži, obetuje. Nechce panovať, rozhodovať a vlastniť.“

Preto Abrám na synovca nenalieha ani nemoralizuje. Rešpektuje jeho slobodnú vôľu a necháva na ňom, ako sa rozhodne. Sám sa potom usádza v krajine Kanaán, teda v chudobných, nehostinných horách, a Lótovi prenecháva pohodlnú a úrodnú rovinu Jordánu.

Lóta inšpiruje vlastným príkladom

Možno vás pri čítaní textu tiež zaujalo prirovnanie záhrady Eden k údoliu Jordánu a Nílu. Viete, čo mal biblický raj spoločné s miestami chabej povesti, ako boli Sodoma či Egypt?

Záhrada Eden nebola závislá od dažďa. V raji proste nepršalo, *len záplava vystupovala zo zeme*. Prúd podzemnej vody sa valil na zemský povrch a napájal rieky a pramene sladkou vodou. Egypt aj Sodoma na tom boli podobne. Bohaté pramene Nílu aj Jordánu celé tisícročia ľuďom ponúkali dostatok vlhky a tým aj životné istoty.

Po takej istote zatúžil aj Lót. Ako kočovník staval svoje stany bližšie a bližšie Sodome, až sa v nej nakoniec usadil natrvalo. Vôbec pritom neriešil, „*že tu bývajú ľudia zlí a hriešni.*“ (1Moj 13,13) Istotu hľadal v priaznivých životných podmienkach údolí Nílu a Jordánu.

Abrám naproti tomu videl istotu v Bohu. Preto sa v pokoji odsťahoval do nehostinného prostredia kanaánskych hôr. Tam bol človek doslova závislý od Božej milosti. Padala mu z neba v podobe dažďa ... alebo tiež nepadala.

Snaha o sebazabezpečenie môže na prvý pohľad vyznievať veľmi rozumne. Lótov osud je však dôkazom toho, že to rozumné byť nemusí. Raj rajom totiž nerobia podzemné pramene a rieky, ale Božia prítomnosť, ktorá na raj dokáže premeniť aj tie najnepriaznivejšie okolnosti života. Túto životnú filozofiu Abrám pochopil, preto po konflikte s Lótom vyrazil do hôr. Sám volil správne a synovcovi tak osobným príkladom bez veľkých rečí poskytol tú najlepšiu inšpiráciu.

Za Lóta se neprestáva modliť

K riešeniu sporu s Lótom však Abrám prispel ešte niečím iným. Z príbehu jasne vyplýva, že Lóta miloval a jeho vzťah k nemu nezmenilo ani ohnisko sporu, ktoré sa medzi nimi rozohorelo. Abrámovi na synovcovi nikdy neprestalo záležať a nikdy sa za neho u Boha neprestal prihovárať.

Abrám, pedagóg hodný nasledovania

Ako veriaci ľudia sme sa spolu s Abrámom vydali na dlhú cestu do zaslúbenej zeme. Svoje deti sme vzali sebou. Záleží nám na nich. Robíme všetko preto, aby sme ich na tejto ceste udržali. Trápi nás, keď sa v dospievaní niekedy vydávajú iným smerom. Vo svojej netrpezlivosti sa potom uchylujeme k nátlaku či dokonca k citovému alebo materiálnemu vydieraniu. Poučame ich, moralizujeme alebo v prípade neúspechu prepadáme zúfalstvu z toho, že sme pochybili.

Milujme ich, starajme o ne, poskytnime im maximum informácií, vlastným príkladom ich uvádzajme na cestu, ktorú považujeme za správnu, a pamätajme, že na túto náročnú úlohu máme len málo času.

Pri tom všetkom si buďme vedomí toho, že cesta našich dospievajúcich detí musí byť cestou ich, nie našou. Ak sa raz vydajú po ceste totožnej s tou našou, bude to veľká Božia milosť. Ak pôjdu inou, nemusí to vždy byť dané naším zlyhaním či nesprávnosťou cesty, ktorú si zvolili. Možno bude len o niečo iná ako naša.

Pán Boh nás miluje a napriek tomu, alebo práve preto, nám ponecháva slobodnú vôľu. Kto sme my, aby sme ju svojim dospievajúcim deťom upierali? Nechajme sa inšpirovať Abrámom a myslime na to, že pravá láska umožňuje voľbu. Milujme ich, neprestávajme sa za ne modliť, odovzdávajme ich do Božích rúk a verme, že sa o ne vo svojej moci dokáže postarať najlepšie. Je predsa všemohúci. Amen.

Sen milujúcich matiek _____

Vtedy k nemu pristúpila matka Zebedejových synov so svojimi synmi, klaňala sa a prosila ho o niečo. On sa jej opýtal: „Čo chceš?“ Povedala mu: „Povedz, aby títo moji dvaja synovia v tvojom kráľovstve sedeli jeden po tvojej pravici a druhý po tvojej ľavici.“ Ježiš však odpovedal: „Neviete, čo žiadate. Môžete piť kalich, ktorý mám piť ja?“ Povedali mu: „Môžeme.“ Odpovedal im: „Môj kalich síce budete piť, ale dať sedieť po mojej pravici alebo ľavici nie je mojou vecou. To dostanú tí, ktorým to pripravil môj Otec.“ Keď to počuli ostatní desiaty, namrzeli sa na oboch bratov. Ježiš ich však zavolať k sebe a povedal: „Viete, že vládcovia panujú nad národmi a mocnári ich utláčajú. Medzi vami to tak nebude! Ale kto by sa chcel stať medzi vami veľký, bude váš sluha a kto by chcel byť medzi vami prvý, bude váš otrok. Ani Syn človeka neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť a dať svoj život ako výkupné za mnohých.“

(Mt 20,20–28)

Ambícia obetavých mamičiek

Tie naše mamičky! Vozili nás v kočíkoch s pocitom, že sme výnimoční. Chválili sa našimi prvými krôčikmi, slovíčkami aj vetami; s hrdosťou hľadeli na pódium, keď sme recitovali svoju prvú báseň, fandili nám na futbalovom zápase a tešili sa z každého nášho gólu...

Radovali sa z našich úspechov a ťažko niesli každú prehru či krivdu, ktorú na nás niekto spáchal. Žili a umierali s pocitom, že sa nám zďaleka nedostalo takého ocenenia, aké by nám pri našom nadaní a usilovnosti patrilo. Proste ich najväčšou ambíciou sme boli my, ich deti.

Obávam sa, že matiek, ktoré pre svoje deti žijú a dýchajú, ubúda. Niektoré by možno rady takými boli, ale nevládajú to, iné však podobné ambície strácajú a usilujú len o vlastnú kariéru.

Preto si myslím, že by sme aspoň tu a tam mali podobný typ matky postaviť na piedestál a pripomínať si, že bez neho je naša budúcnosť vážne ohrozená. Preto som do zborníka k Modlitebnému týždňu kresťanského domova zaradil evanjeliový príbeh o pani Zebedejovej.

Túžba pani Zebedejovej po Božom kráľovstve

Matka Ježišových učeníkov Jakuba a Jána bola zbožnou ženou. Ako Židovka uverila slovám prorokov a s nádejou vyzerala deň, v ktorom Pán Izraela pošle slúbeného Mesiáša a znovu tak obnoví zašlú slávu Dávidovho kráľovstva.

Rozprávala o tom svojim synom a radovala sa, keď sa jej nádej stala aj ich nádejou. Tešilo ju, keď sa Jakub s Jánom stali žiakmi charizmatického učiteľa menom Ježiš. Identifikovala v ňom Mesiáša a dychtivo očakávala okamih, keď s pomocou jej synov zavelí na útok a z Izraela vyženie nenávidených rímskych okupantov.

Jedného dňa sa s Jakubom, Jánom, Ježišom a jeho učeníkmi vydala do Jeruzalema na veľkonočné sviatky. Ježiš vedel, že sa priblížil záver jeho pozemskej púte, a tak sa každú chvíľu snažil využiť na to, aby svojim učeníkom ešte vysvetlil, o čom vlastne jeho kráľovstvo je a na akých princípoch stojí. Pri jednej zastávke na odpočinok im povedal: *„Amen, hovorím vám: Pri obnovení sveta, keď Syn človeka zasadne na trón svojej slávy, aj vy, ktorí ste ma nasledovali, zasadnete na dvanásť trónov a budete súdiť dvanásť kmeňov Izraela.“* (Mt 19,28–30)

Materské ambície pani Zebedejovej

Ježišove slová nadchli Jakuba a Jána natoľko, že v zástupe pútnikov rýchlo vyhľadali svoju matku. Evidentne sa s ňou o túto skvelú správu potrebovali podeliť. Dobre ju poznali, preto správne vytušili, že ju toto Ježišovo oznámenie poteší. Nemýlili sa. Pani Zebedejová sa veľmi zaradovala. Keď však o tom všetkom uvažovala, nemyslela na seba. Zalomcovala ňou materská ctižiadosť a v hlave sa jej zrodil plán, ktorý mal zvýhodniť jej milovaných synov.

Vzala ich, vyhľadala s nimi Ježiša, poklonila sa mu a požiadala ho o súkromný rozhovor. Pravdepodobne si bola vedomá toho, že prosba, ktorú mu chce predložiť, nie je úplne štandardná. Ježiš však na jej predstavu súkromnej audiencie neprišúpil, a tak musela svoje želanie vysloviť pred ostatnými. Zhlboka sa nadýchla a povedala: *„... aby títo dvaja moji synovia mali v tvojom kráľovstve miesto jeden po tvojej pravicí a druhý po tvojej ľavici.“*

Ježišova reakcia na prosbu matky

Prizerajúcich sa učeníkov to zjavne rozladilo. Cieľavedomé matky niekedy svojim deťom dokážu poriadne zavariť. Ježiš však pani Zebedejovú nepokarhal. Evidentne mal pre materskú ctižiadosť pochopenie. Matka, ktorej najväčšou ambíciou bola budúcnosť jej detí, si získala jeho sympatie. Muselo ho potešiť, keď videl, ako svojich synov ovplyvnila a akú stopu v nich zanechala. Horlivosť, s akou sa za nich postavila, naňho možno pôsobila trochu komicky. Napriek tomu jej dal jasne najavo, že jej synovia sú už dosť starí na to, aby sa o seba postarali sami.

„Priatelia, stotožňujete sa s prianím svojej matky? Záleží vám na tom, aká bude vaša budúcnosť? Chcete v mojom kráľovstve, v súlade s prianím svojej matky, zasadnúť na trónoch po mojej pravici a ľavici? Potom vedzte, že o niečom podobnom nebudem rozhodovať ja, ale môj Otec. Ostatne, na tom ani veľmi nezáleží. Ak tam chcete byť, budete musieť piť z môjho kalicha. Myslíte, že to zvládnete?“

Ježišov kalich horkosti

Tomu, čo Ježiš myslel pitím z kalicha, museli učenici, ako Židia, veľmi dobre rozumieť. V reči Starej zmluvy to znamenalo znášať utrpenie. Určite si spomeniete, že sa Ježiš krátko nato v Getsemanskej záhrade, ovplyvnený symbolikou kalicha, tesne pred ukrižovaním modlil: „Otče, ak je to možné, odvráť odo mňa tento kalich.“

Ježišov kalich však nebol len tak hocijakým kalichom. Utrpenie, ktoré tu mal na mysli, malo byť utrpením zástupným. Trpel, aby nás svojím utrpením zachránil. Slúžil nám až do krajnosti, až do smrti. Obetoval sa za nás.

Ak sa pýta Ježiš Jakuba a Jána, či sú ochotní piť z jeho kalicha, zaujíma ho, či sú rovnako ako on a ich matka ochotní zabudnúť na seba a slúžiť svojim blížnym, a to aj za cenu sebazničenia:

„Jakub a Ján, chcete sa raz v Božom kráľovstve stať veľkými? Potom sa staňte služobníkmi svojich blížnych. Obetujte sa pre nich, ako som sa ja obetoval pre vás. Slúžte im a prihovárajte sa za nich tak, ako sme sa ja a vaša matka prihovárili za vás.“

Údel Zebedejových synov

Zebedejovi synovia Ježišov kalich neodmietli. Jakub ako prvý z učeníkov zahynul mučeníckou smrťou. Pre svoju vieru v Mesiáša bol na príkaz Herodesa Agrippu I. v roku 44 sťatý mečom. Jeho brat Ján sa síce dožil vysokého veku a zomrel prirodzenou smrťou, no vo svojej službe Bohu i ľuďom musel najdlhšie zo všetkých učeníkov znášať vyhnanstvá, plahočenie, hanbu a protivenstvá.

Mohli by ste namietnuť: „Peknú budúcnosť to matka svojim synom vyprosila.“ Božie požehnanie však nemusí byť len o šťastí, zdraví a blahobyte. Ich život služby bol, napriek horkosti, životom zmysluplným a užitočným. Navyše – v Božom kráľovstve je pre Jakuba a Jána už dnes pripravený trón víťazstva.

Milé mamičky. Záleží vám na spásе vašich detí viac než na vašej vlastnej? Chcete, aby prežili zmysluplný život a raz mohli byť spasené? Buďte im príkladom viery, nádeje a ozajstného klaňania sa. Vkladajte do nich svoje ambície. Privedte ich k Ježišovi a neprestávajte sa za ne prihovárať.

Milí oteckovia. Milujte ženy, ktoré sa obetavo venujú vašim deťom, podporujte ich v ich náročnej službe a povedzte im možno ešte dnes, že si ich službu a lásku veľmi vážite. Amen.

Koráb na záchranu rodiny _____

Vo viere Noach, Bohom poučený o tom, čo ešte nebolo vidieť, s bázňou postavil koráb na záchranu svojej rodiny. Vierou odsúdil svet a stal sa dedičom spravodlivosti, ktorá je z viery. (Heb 11,7)

Ako pastor som za tridsať rokov svojho pôsobenia v cirkvi oddal mnoho párov. Táto služba ma nesmierne baví a naplňuje. Chvilky strávené so snúbencami pri predmanželskom poradenstve, svadobný deň, kvety, vôňa myrty, krásne nevesty, švární ženísi, elegantní svadobčania, úsmevy, prania plné nádeje a optimizmu... Jednoducho – s láskou na večné časy a nikdy inak. Nech sa deje čokoľvek, láska vydrží, láska verí, láska má nádej, láska vytrvá... (1Kor 13,7)

Lenže. Švagor mi nedávno pri obede začal vypočítavať, koľko z tých manželstiev, ktorým som v minulosti požehnal, sa už rozpadlo. Krásna, romantická láska totiž nie vždy vydrží a vytrvá. A tak sa, ako ustarostený pastor, za svojich mladých priateľov modlím a usilovne premýšľam, ako im pomôcť, čo poradiť a vymyslieť, aby ich láska skutočne vydržala. Pred časom ma v tejto súvislosti inšpiroval známy text z jedenástej kapitoly Listu Hebrejom.

Kríza rodiny za dní Noacha

V 1. Mojžišovej knihe čítame, že svet pred potopou sa ocitol v mravnej a morálnej kríze. (1Moj 6,5–8) Ježiš o tom v jednom kázaní povedal, že ľudia pred potopou jedli a pili a ženili sa... (Mt 24,38) Možno si poviete, čo by sme za to dnes dali. Ľudia sa už totiž, ako je známe, ani neženia. Starí rabíni sa však domnievajú, že vtedy nešlo o svadby, ale o organizovanú výmenu manželiek. Brali si za ženy všetky, ktorých sa im zachcelo. (1Moj 6,2) Prepadali neriadenej promiskuite, ktorá lásku degradovala na nízke živočíšne pudy.

Stojí za úvahu, že Ježiš svoje kázanie na danú tému uzavrel tvrdením, že v závere svetových dejín sa predpotopná situácia bude znovu opakovať. „*Ako bolo za dní Noacha, tak bude aj za dní Syna človeka.*“ (Mt 24,37) Všetko nasvedčuje tomu, že ono Ježišovo proroctvo sa dnes skutočne naplňuje. Inštitúcie manželstva a rodiny prechádzajú neľahkou zaťažkovou skúškou.

Proste sa v tom zase topíme. Snažíme sa plávať, húževnato šliapeme vodu, lenže nám nejako dochádzajú sily. Prieskumy verejnej mienky síce ukazujú, že väčšina z nás považuje rodinu za to najdôležitejšie, ale nie sme schopní ju zachrániť a udržať nad vodou.

Upokojujeme sa predstavou, že by naše manželské a rodinné vzťahy mohli zachrániť honosné domy, luxusné autá, nákladné dovolenky a drahé darčeky. Keď potom zistíme, že opak je pravdou, utiekame sa k psychológom a rodinným poradcom. Na danú tému organizujeme v cirkvi prednášky, kurzy a semináre. Skúsenosť však ukazuje, že ani táto bohumilá činnosť nie vždy prináša vytúžené ovocie. Čo s tým? Ako zachrániť naše manželstvá a rodiny?

Noachovu rodinu zachránil Hospodin

List Hebrejom prichádza so zaujímavým podnetom. Noach uveril a preto pokorne prijal, čo mu Boh oznámil, čo ešte nebolo vidieť, a pripravil koráb na záchranu svojej rodiny. Všimli ste si? Noe zachránil svoju rodinu tým, že pre ňu pripravil koráb.

Hospodin koráb naprojektoval

Za povšimnutie však stojí, že Noach síce koráb staval, ale naprojektoval ho sám Pán. Všetko bolo premyslené do posledného detailu. (1Moj 6,14–16) K stavbe korábu dostal Noach od Hospodina podrobné inštrukcie.

Kľúčovou vetou príbehu o potope je výrok: „*Ale Noach našiel u Hospodina milosť.*“ (1Moj 6,8) Len vďaka Božej milosti Noach začul zvesť Božieho slova a tomuto slovu uveril. Len vďaka Božej milosti chodil stále s Bohom a stal sa človekom spravodlivým, bezúhonným. (1Moj 6,9) Len vďaka Božej milosti dokázal pre záchranu svojej rodiny postaviť koráb.

Ďalšou dôležitou vetou, ktorá sa v príbehu opakuje, je tvrdenie: „*Noach urobil všetko, ako mu prikázal Boh.*“ (1Moj 7,5) Svojho Boha počúval bez výhrad a po celý čas mlčal. Hovoril len Boh. Noachovi prikázal, aby na pevnine, ďaleko od vody, postavil loď a on neodvrával, na nič sa nepýtal, len ticho tvrdo a trpezlivo pracoval.

Hospodin koráb riadil

Pán však nebol len projektantom, ale aj vedúcim celého projektu. V príbehu čítame, že po dokončení stavby vošli Noach s rodinou na základe Božej výzvy dovnútra a Hospodin za nimi dvere korábu zatvoril. (1Moj 7,16) A oni tam trpezlivo čakali. Veru to muselo vyzerať komicky. Po celý dlhý týždeň kotvila Noachova loď na su-

chu, ďaleko od vody a vôbec nič sa nedialo. Právom mohli jeho súčasníci plavidlo s touto zvláštnou posádkou vnímať ako loď bláznov.

Kľúče od korábu Noach nemal. Bol Pánovi vydaný na milosť a nemilosť. To On stanovil, kedy má Noach do korábu vojsť, kedy sa vypláva a kedy a kde koráb pristane. Noach s rodinou ho mohli opustiť až vo chvíli, keď Pán dvere zase otvoril. (1Moj 8,15)

Koráb viery vystaval Kristus svojou obeťou

Noachov prístup k záchrane rodiny sa čitateľom príbehu o potope môže právom javiť ako príliš pasívny. Spoliehanie na Božiu milosť sa priveľmi dotýka našej samolúbosti. Zdá sa nám slabošské, ak máme pokoriť svoje ja a vložiť svoj osud do rúk niekoho iného. S niečím podobným nemajú problém len ateisti. Kresťania síce veria v Božiu existenciu, ale nie vždy dokážu Bohu dôverovať. Preceňujú svoje ego, vsádzajú na vlastnú dokonalosť a ničia tým seba i svojich najbližších.

Nová zmluva zreteľne hovorí: „*Ver v Pána Ježiša Krista a budeš spasený ty aj celý tvoj dom.*“ (Sk 16,31) Náš novodobý Noach, Ježiš Kristus, už kedysi dávno svojím životom, smrťou a vzkriesením vybudoval koráb našej spásy. Riadi ho a vedie k šťastnému cieľu. Stačí mu len dôverovať, na slovo počúvať, vojsť a trpezlivo čakať.

V dobách minulých ľudia nemali k dispozícii psychológov ani rodinných terapeutov. Cirkev neorganizovala manželské semináre či iné podobné aktivity. Rodiny však boli stabilnejšie a harmonickejšie ako dnes. Pravdepodobne preto, že podobne ako Noach verili.

Koniec potopy sa blíži

Avšak pozor. Niekedy si veci až príliš idealizujeme. Napriek tomu, že koráb naprojektoval a riadil sám Boh, nešlo o päťhviezdičkový hotel. Bola to krehká škrupina plná zápachu z výkalov všade prítomných zvierat. Pasažierov sotvakto zbavil žalúdočnej neurózy a obáv z neistého výhľadu do budúcnosti. Dôležité však je, že nakoniec všetko dobre skončilo. Boh na svojich milých ukrytých v korábe nezabudol. (1Moj 8,1) Po sto päťdesiatich dňoch začali vody potopy klesať a koráb bezpečne pristál na suchej zemi.

Priatelia, všetko nasvedčuje tomu, že potopa sa už pomaly končí a ja mám pre vás dobrú správu. Ani na nás Boh nezabudol. Blíži sa ním slúbený čas mieru

a pokoja. Teším sa na chvíľu, keď so svojimi rodinami vystúpime z korábov našej viery na novú zem a spolu s Noachom tu nášmu záchrancovi vybudujeme oltár vďačnosti. (1Moj 8,20). Amen.

O manželstve a deťoch

Mgr. Radomír Jonczy

Pre oddelenie adventistickej služby rodinám CASD
vydalo vydavateľstvo Advent-Orion, spol. s r. o.

Roztocká 5, 160 00 Praha 6

e-mail: adventorion@adventorion.cz

www.adventorion.cz

Fotografia na obálke: Shutterstock

Zodpovedná redaktorka: Mgr. Jana Babincová

Grafická úprava: Jan Dobeš

Vytlačila tlačiareň ARTRON, s. r. o., Boskovice
Praha 2021

ISBN 978-80-7172-587-9

